

Lausunto kuljetuspalvelun soveltamisohjeista / Vammaisneuvosto 21.11.2022

Vammaisneuvosto on käsitellyt 21.11.2022 pitämässään kokouksessa ehdotuksen soveltamisohjeiksi kuljetuspalvelun ja liikkumista tukevien palvelujen myöntämiseen Pohjanmaan hyvinvointialueella. Vaikuttamistoimielimen jäsenet ja asiantuntijat ovat myös kommentoineet soveltamisohjeita sähköpostin kautta marraskuun alussa, liitteenä on yhteenvedo kommenteista. Vammaisneuvostolla on edustaja työryhmässä, joka suunnittelee kuljetuspalvelun yhtenäistämistä Pohjanmaan hyvinvointialueella. Vaikuttamistoimielin antaa seuraavan lausunnon hyvinvointialueen hallitukselle ohjeiden käsittelyä 12.12.2022 varten.

Kuljetuspalvelu on tärkeä palvelumuoto eri tavoin vammaisille henkilöille. On tärkeää, että vaikuttamistoimielimellä on mahdollisuus tulla kuulluksi ja ilmaista näkemyksensä soveltamisohjeista. Vammaisneuvosto katsoo, että soveltamisohjeprosessi on edennyt liian nopeasti ja ettei asian valmisteluun ja ohjeista keskustelemiseen ole annettu tarpeeksi aikaa. Toivomme myös, että meidän näkemyksemme näkyisivät paremmin lopullisissa ohjeissa.

Toivomme, että ohjeisiin kirjoitetaan, että kerran vuodessa tehdään seuranta ja että vaikuttamistoimielimet otetaan mukaan seurantaan, jotta asiakasnäkökulma tulee huomioituksi. Tämä ei koske pelkästään kuljetuspalvelua ja liikkumista tukevia palveluja, vaan muitakin ohjeita. Työmatkojen tulee sisältyä kuljetuspalveluun – vammaisuus ei saa vaikeuttaa työllistymistä. Ehdotuksena on, että työnantaja maksaa normaalin kilometrikorvauksen ja ylimenevä osa kuuluu kuljetuspalvelumatkoihin. Tämä madaltaa kynnystä vammaisten henkilöiden palkkaamiseen. Myös työhaastattelumatkojen tulee sisältyä matkoihin, jotka voidaan tehdä kuljetuspalvelun kautta.

On erittäin tärkeää, että kuljetuspalvelua koskevat päätökset ovat helppolukuisia, että ne sisältävät selkeät oikaisuvaatimusohjeet ja että kieli on helposti ymmärrettävää. Tarvittaessa on saatava tukea ja ohjausta siihen, miten kuljetuspalvelu ja liikkumista tukevat palvelut toimivat. Kuljetuspalvelun hakuprosessia ei pidä vaikeuttaa ja pitkittää siten, että hakemukseen on liitettävä lääkärinlausunto. Asiantuntijalausunnon ei pidä olla ensisijainen seikka hakuprosessissa; mahdollisen lausunnon tarvitsee olla vain sellainen, että se vahvistaa tarpeen riittävässä määrin. Elinikäisen vamman osalta tulee hyväksyä 6 kuukautta vanhempi lääkärinlausunto. Tarveharkinnan ei pidä olla lääketieteellistä, vaan sen tulee perustua asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin ja elämäntilanteeseen.

Ostavastuulasku tulee jakaa siten, että lasku ei sisällä koko kuukauden matkoja kerralla. Silloin laskua kohden jää vähemmän maksettavaa. Taksimatkoja naapurikuntaan ja taksin tilauspaikkaa tulee tarkastella uudelleen; myös viereisten hyvinvointialueiden taksiyri-tysten kanssa tulee tehdä sopimuksia, jotta esim. Teerijärvellä asuvat asiakkaat voivat tilata taksin Kaustiselta, joka on lähempänä kuin esim. Pietarsaari tai Kruunupyy. Lisäksi on tärkeää, että kuljetuspalvelua voi käyttää matkoihin molemmille Pohjanmaan hyvinvointialueella sijaitseville lentokentille, Vaasaan ja Kruunupyyhyn. Kuljetuspalvelun

ja liikkumista tukevien palvelujen tulee olla asiakkaan kannalta joustavia ja palvelun käyt-
täjällä tulee olla mahdollisuus ottaa yhteys suoraan taksinkuljettajaan. Korostamme, että
tuttutaksi-järjestelmää tarvitaan. Taksin ja taksinkuljettajan tunteminen luo turvaa. Lisäksi
tulisi olla mahdollista ottaa mukaan muita matkustajia, ei pelkästään avustajaa, vaan
myös esim. tulkkeja, ystäviä ja perhettä. Tulkintaa matkaseuralaisista on laajennettava.

Toivomme, että näkemyksemme otetaan huomioon laadittaessa soveltamisohjeita kulje-
tuspalvelun ja liikkumista tukevien palvelujen myöntämiseen Pohjanmaan hyvinvointialu-
eella ja hallituksen tehdessä lopullisen päätöksen asiasta. Lainsäädännön tarkoituksena
on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertai-
sena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia hait-
toja ja esteitä. Meidän on voitava toimia yhteiskunnassa tasavertaisina kaikkien muiden
kanssa, ja tämän tulisi olla ohjenuorana palvelujen soveltamisohjeita koskevassa päätök-
senteossa. Jos uusi vammaispalvelulaki tulee voimaan vuodenvaihteen jälkeen, on
asetettava työryhmä, joka käy ohjeet läpi uudelleen. Työryhmään tulee kuulua vammais-
neuvoston edustajia.